

NOVINKY V ZDRAVOTNÍCKEJ LEGISLATÍVE (2. ČASŤ)

Peter Kováč

Ústav súdneho lekárstva LF UK, Bratislava; Katedra trestného práva a kriminológie PF TU, Trnava

Reformné zdravotnícke zákony nadobudli účinnosť pred necelým rokom. V lete bolo všetkých 6 zákonov rozsiahlo novelizovaných. Novelu nadobudli účinnosť od 1. septembra 2005. Autor prezentuje posledné legislatívne zmeny s dôrazom na zmeny významné pre ambulantných lekárov prvého kontaktu.

Kľúčové slová: zdravotná starostlivosť, zákonná úprava, Slovensko – súčasný stav.

Kľúčové slová MeSH: zákonodarstvo; poskytovanie zdravotníckej starostlivosti; Slovensko.

AMENDMENTS TO HEALTH CARE LEGISLATION (PART 2)

New health care system has been introduced in Slovakia last year by adopting new legislation. As of 1 November 2004, 6 new laws became effective. This summer all the laws have been amended for the second time with effective date of 1 September 2005. Act No. 140/1998 Coll Act on Drugs has also been amendment becomes with effective date of August 1, 2005. Author presents latest changes in legislation relevant to general practitioners in Slovakia.

Key words: health care system, legislation, Slovakia.

Key words MeSH: legislation; delivery of health care; Slovakia.

Via pract., 2005, roč. 2 (10): 424–427.

Novela zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti

Zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 720/2004 Z.z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o poskytovateľoch“) bol **novelizovaný zákonom č. 351/2005 Z.z.** Ten nadobudol **účinnosť od 1. septembra 2005.**

Z celkom 93 zmien vnesených novelou vyberám opäť tie zmeny, ktoré sú dôležité predovšetkým pre ambulantných lekárov.

Prvou zmenou, ktorú novela zákona o poskytovateľoch priniesla je rozšírenie spôsobu výkonu zdravotníckeho povolania o výkon zdravotníckeho povolania na základe licencie na výkon lekárskej posudkovej činnosti. Táto licencia je podľa nového § 7a potrebná, pokiaľ sa lekárska posudková činnosť vykonáva na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Licenciu vydáva Slovenská lekárska komora a poplatok za jej vydanie je stanovený prílohou č. 5 zákona o poskytovateľoch na 1 000 Sk. Na výkon lekárskej posudkovej činnosti v ozbrojených silách a v ozbrojených zboroch sa toto ustanovenie nevzťahuje, teda možno ju vykonávať aj bez licencie. Lekári, ktorí vykonávajú lekársku posudkovú činnosť na inom mieste, ako v zdravotníckom zariadení, sú oprávnení vykonávať lekársku posudkovú činnosť bez licencie na výkon lekárskej posudkovej činnosti najneskôr do 31. decembra 2007.

Zákon zmenil definíciu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti novým znením § 5.

Poskytovateľom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe povolenia podľa § 11 zákona o poskytovateľoch, alebo povolenia na poskytovanie lekárskej starostlivosti podľa zákona č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, alebo na základe živnostenského oprávnenia. Poskytovateľom je aj fyzická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

Upravený bol aj rozsah minimálnej siete poskytovateľov. Minimálna sieť sa nevzťahuje na prevádzkovateľov ambulancie záchranej zdravotnej služby a lekárskej starostlivosti.

V § 8 sa upravujú požiadavky na personálne zabezpečenie a materiálno-technické vybavenie zdravotníckych zariadení (teda aj ambulancií) v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Minimálne požiadavky ustanoví všeobecne záväzný právny predpis (vyhláška), ktorý vydá príslušné ministerstvo po dohode s ministerstvom zdravotníctva.

Pri vydávaní povolenia na prevádzkovanie ambulancie záchranej zdravotnej služby sa upravila právomoc ministerstva zdravotníctva na vydávanie povolení pre ambulancie rýchlej lekárskej pomoci, **ambulancie rýchlej zdravotnej pomoci**, mobilnej intenzívnej jednotky, ambulancie leteckej záchranej zdravotnej služby a **ambulancie vodnej záchranej zdravotnej služby**. Rozšírenie doterajšej právomoci ministerstva zdravotníctva je zväznené.

V § 12 odsek 11 sa mení ustanovenie týkajúce sa odborných zástupcov. Odborný zástup-

ca môže byť určený len pre jedno zdravotnícke zariadenie, uvedené sa ale nevzťahuje na ambulancie a mobilné hospice. Pre ambulancie záchranej zdravotnej služby určuje právnická osoba iba jedného odborného zástupcu.

Novo sa upravujú aj niektoré ustanovenie týkajúce sa žiadostí o vydanie povolenia. Pri ambulanciách vodnej záchranej zdravotnej služby je súčasťou žiadosti doklad o odbornej spôsobilosti členov posádky plavidla a doklad o spôsobilosti plavidla podľa zákona č. 338/2000 Z.z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 580/2003 Z.z.

Novo zavedený § 17a upravuje **určenie náhradného odborného zástupcu**. Držiteľ povolenia môže určiť náhradného odborného zástupcu, **ak odborný zástupca zomrel alebo z iného dôvodu náhle alebo neočakávane prestal alebo nemôže vykonávať činnosť odborného zástupcu**. Môže tak urobiť **najviac na 60 dní** odo dňa, keď držiteľ z niektorého z vyššie uvedených dôvodov stratil odborného zástupcu. **Náhradným odborným zástupcom môže byť aj odborný zástupca iného držiteľa povolenia**. Náhradného odborného zástupcu nemožno určiť, ak odborný zástupca držiteľa povolenia stratil oprávnenie vykonávať činnosť odborného zástupcu v dôsledku zrušenia licencie na výkon činnosti odborného zástupcu podľa § 74 ods. 1 písm. c) až g) (získanie licencie na základe nepravdivých údajov, závažné alebo opakované porušenie povinností ustanovených zákonom o poskytovateľoch, neodstránenie nedostatkov v lehote určenej v rozhodnutí o dočasnom pozastavení licencie, uloženie disciplinárneho

opatrenie podľa § 65 ods. 2 písm. b) tretieho bodu (vylúčenie z komory), opakované uloženie disciplinárneho opatrenia podľa § 65 ods. 2 písm. b) druhého bodu (podmienečné vylúčenie z komory). Určenie náhradného odborného zástupcu sa musí bez zbytočného odkladu písomne oznámiť orgánu príslušnému na vydanie povolenia. Súčasne sa oznamuje dôvod určenia náhradného odborného zástupcu, meno, priezvisko, dátum narodenia a údaj o štátnom občianstve náhradného odborného zástupcu a miesto trvalého pobytu odborného zástupcu; ak je miesto trvalého pobytu mimo územia Slovenskej republiky, aj miesto prechodného pobytu na území Slovenskej republiky. Držiteľ povolenia je povinný k oznámeniu priložiť písomný súhlas náhradného odborného zástupcu s jeho určením za náhradného odborného zástupcu a jeho licenciu na výkon činnosti odborného zástupcu.

Ak je náhradný odborný zástupca odborným zástupcom iného držiteľa povolenia, je držiteľ povolenia podľa odseku 3 povinný písomne oznámiť aj obchodné meno, sídlo a právnu formu iného držiteľa povolenia, meno, priezvisko a miesto trvalého pobytu osoby alebo osôb, ktoré sú štatutárnym orgánom, a k oznámeniu priložiť aj písomný súhlas iného držiteľa povolenia s určením jeho odborného zástupcu za náhradného odborného zástupcu v inom zdravotníckom zariadení. **Určenie náhradného odborného zástupcu nevyžaduje vydanie nového povolenia.**

Nový § 39a upravuje financovanie ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov. To sa môže financovať z prostriedkov zamestnávateľov, prostriedkov rozpočtov samosprávnych krajov alebo obcí, prostriedkov rozpočtov zdravotných poisťovní, úhrad zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú účastníkmi ďalšieho vzdelávania, prostriedkov štátneho rozpočtu, prostriedkov nadácií a iných právnických osôb a fyzických osôb a z iných zdrojov. Osobitne sa upravuje financovanie ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov pre štátne rozpočtové a príspevkové organizácie. Výšku úhrady zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú účastníkmi ďalšieho vzdelávania ustanoví ministerstvo zdravotníctva vydaním všeobecne záväzného predpisu (vyhlášky).

Novo sú formulované aj § 40 upravujúci podmienky akreditácie, osvedčenie o akreditácii, povinnosti vzdelávacej ustanovizne a § 41 upravujúci vydávanie diplomov o špecializácii, certifikátov, potvrdení a osvedčení. Zmeny nastali aj v § 42 o sústavnom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov. Sústavné vzdelávanie sa uskutočňuje v akreditovaných študijných programoch sústavného vzdelávania alebo v neakreditovaných vzdelávacích aktivitách. Neakreditovanou vzdelávacou aktivitou sa

rozumie jednorazová vzdelávacia aktivita (napríklad odborné podujatie organizované odbornou spoločnosťou). Akreditované študijné programy sústavného vzdelávania sa uskutočňujú a hodnotia v periodických vzdelávacích cykloch. Hodnotenie vykonáva príslušná komora, ak však ide o sústavné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, ktorí poskytujú záchrannú zdravotnú službu, hodnotenie vykonáva zamestnávateľ.

Novela zákona o poskytovateľoch sa dotkla aj ustanovení zákona, ktoré upravujú postavenie a právomoci jednotlivých odborných komôr.

Novela zaviedla úplne nové znenie § 79, ktorý upravuje povinnosti poskytovateľa. Poskytovateľ, ktorý je držiteľom povolenia alebo držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, je povinný:

- pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti dodržiavať § 6 až 17 a § 26 až 43 zákona č. 576/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, § 44 ods. 1 zákona č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,
- poskytnúť bez zbytočného odkladu každej osobe neodkladnú zdravotnú starostlivosť a na pokyn operačného strediska záchranej zdravotnej služby poskytnúť súčinnosť poskytovateľovi záchranej zdravotnej služby,
- bez zbytočného odkladu prevziať osobu od poskytovateľa záchranej zdravotnej služby, ak ide o poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti,
- prevádzkovať zdravotnícke zariadenie v súlade s požiadavkami na jeho personálne zabezpečenie a materiálno-technické vybavenie,
- viditeľne označiť druh zdravotníckeho zariadenia, jeho odborné zameranie, obchodné meno alebo meno a priezvisko držiteľa povolenia, právnická osoba je povinná uviesť aj meno a priezvisko odborného zástupcu, a ak má určeného náhradného odborného zástupcu, meno a priezvisko náhradného odborného zástupcu. Označenie musí byť v štátnom jazyku,
- umiestniť na viditeľnom mieste zoznam zdravotných poisťovní, s ktorými má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Ak ide o zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa poskytuje ambulantná zdravotná starostlivosť, aj ordinačné hodiny schválené samosprávnym krajom a schválené ordinačné hodiny aj dodržiavať,
- umiestniť na viditeľnom mieste cenník zdravotných výkonov uskutočňovaných na žiadosť osoby,

- informovať vopred osobu, jej zákonného zástupcu alebo osobu blízku o rozsahu a podmienkach ním poskytovanej zdravotnej starostlivosti a o tom, či má uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so zdravotnou poisťovňou, v ktorej je táto osoba verejne zdravotne poistená,
- bezodkladne písomne informovať osobu o odstúpení od dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a o dôvodoch odstúpenia od tejto dohody,
- zabezpečiť zastupovanie v rozsahu povolenia počas dočasnej neprítomnosti a súčasne na viditeľnom mieste bezodkladne uviesť poskytovateľa, ktorý vykonáva zastupovanie. Uvedené sa nevzťahuje na poskytovateľa ústavnej zdravotnej starostlivosti,
- oznámiť spôsobom v mieste obvyklým dočasné pozastavenie alebo skončenie poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- viesť zdravotnú dokumentáciu podľa § 19 až 21 zákona č. 576/2004 Z.z.,
- spracúvať, poskytovať a sprístupňovať údaje zo zdravotnej dokumentácie podľa § 18, 24 a 25 zákona č. 576/2004 Z.z. v znení zákona č. 350/2005 Z.z.,
- zabezpečiť a uchovávať zdravotnú dokumentáciu a dodržať postup pri jej odozvaní a prevzatí do úschovy podľa § 22 a 23 zákona č. 576/2004 Z.z.,
- vydať osobe doklad o výške úhrady, ktorú uhradza osoba za poskytnutú zdravotnú starostlivosť a doklad o výške úhrady za poskytnuté služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,
- poskytovať ministerstvu zdravotníctva údaje v rozsahu ustanovenom § 44 ods. 7 písm. c) zákona č. 576/2004 Z.z.,
- povoliť orgánu príslušnému na výkon dozoru podľa zákona o poskytovateľoch vstup do zdravotníckeho zariadenia, poskytnúť mu požadované informácie a súčinnosť potrebnú na výkon dozoru a zdržať sa konania, ktoré by mohlo mariť výkon dozoru podľa tohto zákona,
- predpisovať lieky a zdravotnícke pomôcky v súlade s § 39 ods. 6 zákona č. 140/1998 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- nepretržite zabezpečovať systém kvality podľa požiadaviek zákona o poskytovateľoch (táto povinnosť je uložená až od 1. januára 2007),
- uzavrieť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti; poistenie musí trvať po celý čas, počas ktorého je poskytovateľ oprávnený poskytovať zdravotnú starostlivosť,
- zabezpečiť zber údajov potrebných na určenie indikátorov kvality vo formáte určenom ministerstvom zdravotníctva,

- vydať pri poskytnutí ambulantnej zdravotnej starostlivosti v odbore zubné lekársvo rovnopis potvrdenia o rozsahu poskytnutých zdravotných výkonov, ich cene a výške spoluúčasti osobe, ktorej sa taká zdravotná starostlivosť poskytla, alebo jej zákonnému zástupcovi.

Poskytovateľ, ktorý je držiteľom povolenia alebo držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, je ďalej povinný bezodkladne oznamovať prokurátorovi, vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu:

- dokonané samovraždy, samovražedné pokusy a prípady, v ktorých je dôvodné podozrenie, že na poškodení zdravia alebo smrti mohla mať účasť iná osoba,
- podozrenie na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby alebo inej osoby, ktorá nie je spôsobilá na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená,
- prijatie osoby do zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, ktorej totožnosť nemožno zistiť alebo ktorá je zranená strelnou zbraňou alebo inou zbraňou,
- opustenie zdravotníckeho zariadenia bez súhlasu poskytovateľa osobou, ktorá vzhľadom na svoj zdravotný stav ohrozuje seba alebo svoje okolie.

Do etického kódexu zdravotníckeho pracovníka bol do časti „Zdravotnícky pracovník a výkon jeho povolania“ doplnený odsek 3, podľa ktorého od zdravotníckeho pracovníka nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu, okrem prípadov bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia osôb. Ak zdravotnícky pracovník uplatní **výhradu svedomia**, je povinný o tejto skutočnosti informovať svojho zamestnávateľa a pri uplatnení výhrady svedomia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti aj svojich pacientov.

Zákon č. 351/2005 novelizoval súčasne aj zákon č. 579/2004 Z.z. o záchrannej zdravotnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Novela zákona o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o zdravotných poisťovniach a dohľade) bol **novelizovaný zákonom č. 352/2005 Z.z.** Ten nadobudol **účinnosť od 1. septembra 2005** okrem ustanovení uvedených v čl. I v 6.,

7., 20. a 76. bode a ustanovení uvedených v čl. II. Tie nadobúdajú účinnosť 1. januára 2006.

Novela mení ustanovenie zákona o kontrolnej činnosti zdravotnej poisťovne (ďalej len „poisťovňa“) voči poskytovateľom v § 9. Poisťovňa vykonáva kontrolnú činnosť u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorým uhrádza úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť. Poisťovňa má právo vykonať kontrolu kedykoľvek a bez predchádzajúceho oznámenia. Poisťovňa vykonáva kontrolnú činnosť revíznymi lekármi a revíznymi farmaceutmi. Ak ide o kontrolu hospodárenia vynakladania prostriedkov verejného zdravotného poistenia, aj inými zamestnancami poverenými výkonom kontroly. Revízni lekári kontrolujú rozsah a kvalitu poskytnutej ambulantnej zdravotnej starostlivosti a ústavnej zdravotnej starostlivosti vzhľadom na zdravotný stav poistenca a účtovné doklady vzhľadom na rozsah zdravotnej starostlivosti poskytnutej poistencovi. Revízni lekári, revízni farmaceuti a iní zamestnanci poverení výkonom kontroly (ďalej len „poverená osoba“) sú povinní pri výkone kontroly preukázať sa služobným preukazom a písomným poverením na výkon kontroly.

Nové a osobitne významné sú ustanovenia o vylúčení poverenej osoby z kontroly. Poverená osoba je vylúčená z výkonu kontrolnej činnosti, ak so zreteľom na jej vzťah k veci, k subjektu kontroly alebo k jeho zamestnancom možno mať pochybnosť o jej nezaujatosti. Ak je poverená osoba vylúčená z výkonu kontrolnej činnosti, nesmie vykonávať kontrolnú činnosť ani úkony súvisiace s kontrolnou činnosťou. Vylúčenie z výkonu kontrolnej činnosti a skutočnosti, pre ktoré je vylúčená z výkonu kontrolnej činnosti, je poverená osoba povinná bezodkladne oznámiť zdravotnej poisťovni. Ak má poskytovateľ zdravotnej starostlivosti alebo platiteľ poistného pochybnosť o nezaujatosti poverenej osoby, môže podať poisťovni písomné námietky s uvedením dôvodu. Podanie písomných námietok nemá odkladný účinok a poisťovňa o nich rozhodne do piatich dní odo dňa doručenia oznámenia a námietok.

V § 18 ods. 1 písm. b) sa spresnila činnosť UDZS pri dohľade nad zdravotnou starostlivosťou. UDZS vykonáva dohľad nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti tým, že dohliada na správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti a za podmienok ustanovených § 50 ods. 2, 3 a 6 zákona o zdravotných poisťovniach a dohľade ukladá sankcie, podáva návrhy na uloženie sankcie a ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Novela nahradila doterajšie znenie § 43 novým. V tomto paragrafe je upravený výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou. UDZS v rámci výkonu dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou vykonáva dohľad na diaľku nad zdravotnými poisťovňami, platiteľmi poistné-

ho, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, poistencami a inými osobami, ktorým zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov ukladá povinnosti. UDZS vykonáva aj dohľad na mieste nad zdravotnými poisťovňami, platiteľmi poistného a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti. Dohľadom na mieste sa rozumie získavanie informácií spravidla priamo u dohliadaného subjektu alebo od jeho zamestnancov a vyhodnocovanie takto získaných informácií. Dohľadom na diaľku sa rozumie získavanie a vyhodnocovanie informácií o dohliadanom subjekte inak ako dohľadom na mieste, napríklad získaním a vyhodnotením informácií predložených úradu na základe písomnej žiadosti úradu a vyhodnotením informácií uvedených v hláseniach, výkazoch a iných podkladoch predkladaných úradu na základe zákona o zdravotných poisťovniach a dohľade alebo osobitných zákonov. Dohľadom na diaľku nie je získavanie a vyhodnocovanie informácií na diaľku postupom úradu v konaní. Dohľad na diaľku vykonávajú zamestnanci úradu. Dohľad na mieste vykonávajú zamestnanci úradu a prizvané osoby (ďalej len „osoba oprávnená na výkon dohľadu“) na základe písomného poverenia úradu. Prizvanými osobami môžu byť zamestnanci iných právnických osôb alebo iné fyzické osoby s ich súhlasom. Poverenie úradu na výkon dohľadu na mieste obsahuje označenie dohliadaného subjektu, meno a priezvisko osoby oprávnenej na výkon dohľadu, predmet dohľadu, deň začatia dohľadu, dátum a miesto vyhotovenia poverenia, odtlačok pečiatky úradu a meno, priezvisko, funkciu a podpis zamestnanca úradu oprávneného na vydanie poverenia. Osoby oprávnené na výkon dohľadu na mieste nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti musia mať odbornú spôsobilosť v tých pracovných činnostiach, v ktorých majú vykonávať dohľad a najmenej päťročnú odbornú zdravotnícku prax v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Za škodu, ktorú spôsobili osoby oprávnené na výkon dohľadu pri výkone oprávnení dohliadanému subjektu zodpovedá UDZS.

V § 44 nastali zmeny pri úprave vylúčenia oprávnenej osoby z dohľadu. Ak dohliadaný subjekt namieta predpojatnosť osoby oprávnenej na výkon dohľadu, námietka nemá odkladný účinok. Zo zákona vypadlo ustanovenie, ktoré stanovilo, že takáto osoba je oprávnená uskutočniť pri výkone dohľadu len úkony, ktoré nepripúšťajú odklad.

V § 45 ods. 2 písmeno a) sa zmenil spôsob preukazovania sa dohliadanému subjektu – osoba oprávnená na výkon dohľadu je povinná sa preukázať preukazom totožnosti a písomným poverením na výkon dohľadu.

Do zákona bola doplnená aj povinnosť oprávnenej osoby vyhotoviť zápisnicu z prerokovania písomných námietok voči protokolu o vykonanom dohľade v deň ich prerokovania s dohliadaným subjektom.

Na ochranu osoby oprávnenej na výkon dohľadu bol zavedený nový § 45a. Podľa neho osoba oprávnená na výkon dohľadu má pri plnení povinností podľa zákona o zdravotných poisťovniach a dohľade alebo v súvislosti s nimi postavenie verejného činiteľa. To znamená, že je chránená voči útokom ako verejný činiteľ, avšak na druhej strane sa ako verejný činiteľ môže tiež dopustiť aj trestného činu.

V § 47 bol spresnený obsah protokolu o dohľade. Súčasťou protokolu po novele je aj doklad o doručení protokolu dohliadanému subjektu, jeho písomné námietky a zápisnica z prerokovania písomných námietok, ak ich dohliadaný subjekt uplatnil.

Zmeny priniesla novela aj do § 48, ktorý upravuje vykonávanie pitvy. Tak ako to bolo aj doteraz, UDZS nariadi pitvu v rámci výkonu dohľadu na mieste na základe prehliadky mŕtveho tela, ak je potrebné určiť, či bola zdravotná starostlivosť poskytnutá správne alebo z iných dôvodov ustanovených zákonom o zdravotných poisťovniach a dohľade. UDZS môže nariadiť pitvu aj na žiadosť osoby, ktorá je blízkou osobou zomrelého.

Novela priniesla UDZS právomoc na základe výkonu dohľadu ukladať sankcie. Podľa § 50 ods. 2, ak UDZS pri výkone dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti zistí, že zdravotná starostlivosť nebola poskytnutá správne, podľa závažnosti zistených nedostatkov a ich následkov môže uložiť poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti pokutu až do výšky 1 milióna Sk, najmenej vo výške 10 000 Sk, ak ide o fyzickú osobu, a pokutu do výšky 5 miliónov Sk, najmenej vo výške 100 000 Sk, ak ide o právnickú osobu. Pokuty môže UDZS podľa povahy vecí uložiť opakovane; súčasne s uložením pokuty môže uložiť opatrenie na odstrá-

nenie zistených nedostatkov. UDZS môže tiež uložiť zákaz výkonu zdravotníckeho povolania najviac na jeden rok. Ak poskytovateľom zdravotnej starostlivosti je právnická osoba, zákaz výkonu zdravotníckeho povolania môže uložiť jej odbornému zástupcovi.

Ak UDZS pri výkone dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti zistí iné nedostatky v činnosti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ktoré vyplývajú z porušenia povinností ustanovených zákonom o poskytovateľoch, podľa závažnosti zistených nedostatkov môže podať na príslušnom orgáne návrh na

- uloženie pokuty,
- dočasné pozastavenie alebo zrušenie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia,
- dočasné pozastavenie alebo zrušenie licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe alebo licencie na výkon zdravotníckeho povolania, a ak ide o právnickú osobu, licencie na výkon činnosti odborného zástupcu,
- začatie disciplinárneho konania.

Záver

Novelizácie reformných zdravotníckych zákonov predstavujú veľmi obsiahlu a často významnú zmenu ich doterajšieho znenia. Vzhľadom na odborné zameranie Via Practica som vybral a upozornil najmä na tie zmeny, ktoré majú význam pre poskytovateľov ambulantnej zdravotnej starostlivosti. Upozorňujem však, že vzhľadom na obmedzený priestor, ktorý je vyhradený na medicínske právo som nemohol zahrnúť do tohto prehľadného článku všetky zmeny. Preto je pre lekárov nanajvýš dôležité oboznámiť sa s úplnými zneniami všetkých zákonov po novele. Upozorňujem na znenie § 2 zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Podľa neho o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka. Táto domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná. Inak povedané neznalosť zákona neospravedlňuje.

Literatúra

1. Zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
2. Zákon č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
3. Zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
4. Zákon č. 579/2004 Z.z. o záchrannnej zdravotnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
5. Zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
6. Zákon č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
7. Zákon č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach.
8. Zákon č. 342/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 140/1998 Z.z.
9. Zákon č. 347/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
10. Zákon č. 350/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
11. Zákon č. 351/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve.
12. Zákon č. 352/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení.
13. Zákon č. 353/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou.

www.meduca.sk